

๑.

๓.

๑. สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงประกอบพระกระยาหารด้วยพระองค์เอง ขณะประทับที่เรือนต้น ในวังสวนดุสิต
๒. สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี (พระยศในขณะนั้น) ทรงยกย่องชมเชยฝีมือการปรุงอาหารของ มจ.หญิง จงจิตรถนอมว่าอร่อยจน "ฉันอยากเลียมือเธอ"
๓. พระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ฯ ขณะทรงกำกับการในห้องเครื่อง ที่สวนบัวเปลว พระราชวังดุสิต

ภาพอาหาร เอื้อเฟื้อโดย:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกพล อ่อนน้อมพันธุ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารและโภชนาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

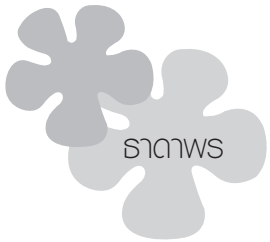
อันเนื่องมาจาก..

“ความหวัง” ในไกลบ้าน

ธาดา

เคยสังเกตว่า เวลาเราอยู่ต่างบ้านต่างเมือง มักจะเกิดอาการ "ถวิลหา" อาหารของบ้านตัวเอง ทั้งๆ ที่เวลาปกติ อาหารเหล่านั้นก็ดูจะธรรมดาๆ เรียกได้ว่า "กระนั้นๆ" แต่ไม่รู้ว่าเป็นเพราะอะไร เวลาที่อยู่ห่างบ้านเกิดเมืองนอน จึงได้โหยหาเหลือเกิน ถ้าใครพอมีฝีมือทำอาหารเองได้ ก็เป็นต้องชวนชวชวยหาวัตถุดิบที่พอจะหาได้จากท้องถิ่นนั้นมาทดแทน อย่างน้อยที่สุดให้ได้รับรสชาติที่ใกล้เคียงกับของ "บ้านเรา" มากที่สุด ก็ยังดี

- ๔. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทววงศ์วโรปการ และ หม่อมใหญ่ เทวกุล
- ๕. พระองค์เจ้าเยาวภาพงษ์สนิท
ต้นตำรับอาหารเพื่อสุขภาพ "สายเยาวภา"
ทรงฉายพร้อมพระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์
พระอนุชาร่วมเจ้าจอมมารดา
เมื่อยังทรงพระเยาว์
- ๖. มจ.หญิง จงจิตรถนอม ตีศกุล ที่ระเบีย
พระที่นั่งวิมานเมฆ ในพระราชวังสวนดุสิต

อาการเช่นว่านี้ ดูเหมือนจะเกิดกับทุกคนที่ต้องจากบ้านไปไกลเป็นเวลานานๆ ไม่ว่าจะเป็นคนธรรมดาสามัญ หรือเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินก็ไม่ต่างกัน ดังเช่นที่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรงมีพระอาการถวิลหา "ก๊ับเข้า (ก๊ับข้าว)" ไทยๆ ที่ทรงคุ้นเคย ดังที่ทรงบรรยายไว้ในพระราชหัตถเลขาชุดไกลบ้านที่ทรงมีมาถึงสมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงนิภาภดล "ลูกหญิงน้อย" ของพระองค์ ว่า

"พ่อนอนหลับ ๗ ทุ่ม ไปตื่นขึ้นด้วยความหิว ได้ความว่า ๑๐ ทุ่มครึ่ง นึกว่าจะแก้ได้ตามเคยคือตีม้ำลงไปเสียสัก ๓ อีกจึงได้ตีม แล้วนอนสมาธิต่อไปใหม่ ให้เสียๆ ในคอ แลเห็นปลาภูเขาทอดใส่จานมาอยู่ที่ไนยตา ชับไล่กันพอจะจางไป ไข่เค็มเปนมันย่องโผล่ขึ้นแทน แล้วคราวนี้เจ้าพวกแห่งๆ ปลากระบอก หอยหลอด น้ำพริก มาเป่นแถว เรียกน้ำชามากินเสียครึ่งถ้วย เปิดไฟฟ้าขึ้นอ่านหนังสือจะให้ลืมพวกผีปลาผีหอยมาหลอก....โยนหนังสือผลุง เอน้ำชามาริน เอน้ำตาลเติมลงไขชด แรกกินก็ดูดี รู้สึกว่าอ้ายรสชาตหิวเช่นนี้เคยมาเสียหนักแต่ครั้งเป่นเณรแล้วเป่นพระเล่า มันก็หายกันด้วยน้ำตาลเท่านั้นเอง ลงมือชกมันดับไฟพยายามจะหลับ ทำไมมันจึงนึกต่อไปไม่รู้ว่าจะว่ากันว่า หิวแล้วกินหวานๆ ยิ่งหิวมากเขากินขนมเสียก่อนจึงกินเข้า (ข้าว) ก็มี ในกำลังนึกอยู่นั้นเอง เข้า (ข้าว) กับแกงเผ็ดโผล่ขึ้นมาในไนยตาที่หลับๆ ประเดี๋ยวไข่เจียวลืมน้ำพริก ประเดี๋ยวทอดมันกุ้ง ปลาแห้ง ผัดอะไร พวกมันมาลือหลอกเสียใหญ่ หลับตาไม่ได้ ต้องลืม ลืมก็แลเห็นแกงเทโพหลอกได้ทั้งกำลังตื่นๆ เช่นนั้น จนชั้นยาแดงกวาก็พลอยกำเริบ ดีแต่ปลาร้าขนมจีนน้ำยาถ่าน้ำพริกส่งสาร ไม่ยกมาหลอก มีแต่เจ้ากะปิตัวมาเมียงอยู่ไกลๆ เห็นจะไม่ได้การ ลืมไม่ไหวเรียกอ้ายพอนไปคล่าๆ ดู มันมีลูกไม้อะไรอยู่ที่ไหนไม่ว่า ให้เอามาให้ลูกหนึ่ง อ้ายพอน

ไปสักครู่หนึ่งกลับมาบอกว่า "มีแต่แอ็บเปือ (แอ็บเปิ้ล) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม" ตอบว่า "แอ็บเปอลไม่ใช่ลูกไม้ฤฯ เอามาเถอะ" พอได้มาต้องลุกขึ้นนั่ง หันเคี้ยวเข้าไปสักครึ่งลูกนึกว่าถ้ากินมากเข้าไปเวลาตึกเห็นจะไม่ดี จึงหยุดกินแต่เท่านั้น สั่งให้ไปบอกพระราชวรินทร์เวลาเช้า ให้ไปบอกให้ก๊กในเรือหุงเข้าสำหรับกินเวลาเช้า เพราะนึกว่าถ้าหุงเองคงจะทนเข้าไม่ได้ ก๊กเรือนี้รับว่าหุงเป่นเคยไม่ติบสองคราวมาแล้ว พอสั่งเสร็จลืมตัวลงนอน รู้ว่าผลลูกแอ็บเปอลตกถึงกระเพาะเท่านั้น ผีสงพวกกึ่งปลาเลยไม่หลอก หลับสนิท....."

จากที่ได้อ่าน ทำให้เกิดความอยากรู้ขึ้นมาทันทีว่า สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันเป็นที่รักยิ่งของพลกนิกรชาวไทยนั้น ยามปกติจะโปรดเสวย "ก๊ับเข้า" อะไรบ้าง จึงลองไปค้นๆ ดู ก็ปรากฏว่า ก๊ับข้าวที่ทรงโปรดเสวยเป็นประจํา นั้น ก็แสนจะธรรมดา ไม่ได้วิไลมาทรอะไรเลย

ตามที่บ้านทักไว้ในหลายแห่ง จะพูดตรงกันว่า เครื่องเสวยที่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงโปรด และต้องมีตั้งเครื่องถวายทุกวันมิได้ขาด ประกอบด้วย ไข่เค็ม ปลาภูเขาทอด จำเพาะไข่เค็มนั้น ทรงยกย่องว่า ไข่เค็มที่ หม่อมใหญ่ เทวกุล ทำนั้นเป็นไข่เค็มที่อร่อยที่สุดในสยาม

อันว่า หม่อมใหญ่ เทวกุล นั้นเป็นหม่อมท้ามในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าเทวัญอุทัยวงศ์ กรมพระยาเทววงศ์วโรปการ เสนาบดีองค์สำคัญที่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงเปรียบว่า เหมือนแขนซ้ายของพระองค์ เสด็จในกรมพระองค์นี้ทรงกำกับกระทรวงต่างประเทศในสมัยนั้น ส่วนหม่อมใหญ่ มีอิทธิพลกับเสด็จในกรมฯ รวมทั้งสิ้น ๑๑ องค์ ที่สำคัญๆ คือ ธิดาองค์ใหญ่ มจ.หญิงอัปสรสมาน ด้วยว่าท่านเสกสมรสกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ และเป็นพระมารดาของ มจ.นักขัตรมงคล กิติยากร (กรมพระจันทบุรีสรวรนาถ) พระบิดาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถนี้เอง ท่านจึงเป็นท่านยายแท้ๆ ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ

บรมราชาธิราชองค์ปัจจุบัน ธิดาองค์สำคัญ อีกองค์ของหม่อมใหญ่คือ มจ.หญิงพิจิตรจิราภาองค์นี้ สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี ทรงพระราชทานพระนามให้เพื่อระลึกถึงสมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงวิจิตรจิราภา พระธิดาในพระองค์ที่สิ้นพระชนม์ไปก่อนหน้านี้ไม่นาน นอกจากนี้ ยังทรงขอ มจ.หญิงพิจิตรจิราภาไปเลี้ยงเป็นพระธิดาบุญธรรม ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ทรงรักเสมือนพระธิดาแท้ๆ ของพระองค์เอง มจ.พิจิตรจิราภา ทรงสนพระทัยด้านการศึกษา และได้กลายเป็นองค์อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนราชินีล่าง ในกาลต่อมา

ย้อนกลับมาเรื่องเครื่องเสวยทรงโปรดของสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงอีกที ซึ่งนอกเหนือจากไขเค็มแล้ว ยังมีเครื่องเสวยที่ทรงโปรดอีกอย่างหนึ่ง ที่ว่ากันว่าต้องตั้งเครื่องถวายทุกวันเหมือนกัน นั่นคือหมูหวาน สำหรับหมูหวานนี้สมัยโบราณเรียกว่า หมูตัด สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรงยกย่องว่า หมูหวาน ฝีมือท้าววรจันทร์ (เจ้าจอมมารดาของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสณบัณฑิต กรมขุนพิทยลาภพฤฒิธาดา) เป็นสุดยอดของหมูหวาน ถึงขนาดทรงให้คนตีฆ้องร้องป่าวไปทั่ววัง เพื่อประกาศเกียรติคุณของหมูหวานท้าววรจันทร์ ว่าดีเลิศเหมือนตำรับที่ทรงเคยเสวยเมื่อครั้งยังทรงเป็นพระราชกุมาร

ขอเล่าถึงท้าววรจันทร์สักนิดหนึ่งเช่นกัน ท้าววรจันทร์หรือเจ้าจอมมารดาคนนี้ ท่านมีชื่อเล่นว่า แมว เดิมเป็นข้าหลวงรุ่นเล็กในสำนักสมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี ผักผ่อนการฟ้อนรำมาตั้งแต่เล็ก ท่านรำเป็นตัวพระได้งดงามโดยเฉพาะตัววิเหณา จนสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรับสั่งเรียกว่า "แมววิเหณา" ต่อมาได้ถวายตัวเป็นบาทบริจาริกาในสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และมีพระเจ้าลูกยาเธอองค์เดียว คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสณบัณฑิต กรมขุนพิทยลาภพฤฒิธาดา ต้นราชสกุลโสณกุล และชื่อของเสด็จในกรมพระองค์นี้ เห็นที่สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คงมีพระประสงค์จะตั้งให้สอดคล้องกับมารดาของ

ท่าน ที่มีชื่อเล่นว่า "แมว" จึงขนานพระนามโอรสท่านองค์นี้ว่า "โสณบัณฑิต" เพราะคำว่าโสณ แปลว่า "หนู" นั่นเอง

เมื่อพูดถึงเรื่องเครื่องเสวยในรัชสมัยสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงแล้ว บุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่งที่เราต้องกล่าวถึงก็คือ พระอัครชายาเธอพระองค์เจ้าสายสวัสดิสิริกรมฯ กรมขุนสุทธาสินีนาฏ (พระยศขณะนั้น) ทรงเป็นพระอัครชายาเธอพระองค์เล็ก ในบรรดาพระอัครชายาเธอสามพระองค์ของสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ที่ต้องกล่าวถึงเป็นเพราะ พระอัครชายาเธอพระองค์นี้ ที่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงรับสั่งเรียกว่า "เจ้าสาย" ทรงได้รับมอบหมายให้กำกับการห้องเครื่องตลอดรัชสมัยของพระองค์ ซึ่งงานห้องเครื่องนั้นเป็นงานที่ใหญ่และจุกจิก ต้องควบคุมคนมากมายทั้งห้องเครื่องควา เครื่องหวาน ผลไม้ ควบคุมดูแลภาชนะเครื่องเสวย ซึ่งล้วนแต่มีค่ามีราคา ควบคุมดูแลการจ่ายของเพื่อมาปรุงอาหาร และอีกสารพัดที่จะต้องจัดการ จึงต้องการบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญหลายด้าน นอกเหนือไปจากมีฝีมือในการประกอบอาหาร ยังต้องสะอาด ประณีต ละเอียดรอบคอบ และที่สำคัญคือ ต้องซื่อสัตย์สุจริตจงรักภักดี ซึ่งบรรดาคุณสมบัตินี้ที่กล่าวมานี้ มีอยู่ในองค์พระอัครชายาเธอพระองค์นี้อย่างครบถ้วน และด้วยความจงรักภักดีอย่างล้นพ้น ต่อสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ซึ่งทรงเป็นทั้งเจ้าชีวิตและพระราชสวามี พระอัครชายาเธอพระองค์เจ้าสายสวัสดิสิริกรมฯ จึงทรงถือว่าการปรนนิบัติพระราชสวามีและโอรสธิดาของพระองค์นั้น ต้องเป็นเลิศในทุกด้านเท่าที่จะทำได้ ส่วนพระองค์เองแม้จะทรงกำกับการห้องเครื่องหลวง แต่กลับบำเพ็ญพระองค์เป็นเจ้านายที่เรียบง่าย ไม่พิถีพิถันเรื่องการเสวย ทรงรับสั่งเสมอว่า "ตัวเองไม่เป็นไร

ซ้าย: ท้าววรจันทร์ (เจ้าจอมมารดา) ต้นตำรับ "หมูหวาน" เลื่องชื่อ สมัยรัชกาลที่ ๕
ขวา: เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ต้นตำรับน้ำพริกลงเรือ ภาพนี้ เป็นภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ในสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรงถ่ายภาพนี้เมื่อเสด็จกลับจากยุโรปครั้งหลัง

ขอให้ลูกให้ผิวสุชสบายก็พอแล้ว" และด้วยพระจริยาวัตรเช่นนี้เอง สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงจึงทรงพระราชนิพนธ์โคลงพระราชทานไว้บทหนึ่งว่า

**ที่รักนุชนาฏด้วย เห็นใจ จริงแอบ
ไซ้กรูปรวิไล เลิศล้ำ
ซันจิตที่หล่อนไซ คำซื่อ
อีกสิ่งปฏิบัติซ้ำ ส่งให้ รักแรง**

พระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวัสดิสิริกรมฯ ทรงได้รับทรงกรมเป็น กรมขุนสุทธาสินีนาฏ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ต่อมาเมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ ๗ ทรงได้เฉลิมพระยศเป็น พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา ทรงมีพระเจ้าลูกเธอ ๔ พระองค์ คือ

๑. สมเด็จพระเจ้าฟ้า ยุคลทิฆัมพร (กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ต้นราชสกุล ยุคล)
๒. สมเด็จพระเจ้าฟ้า นภาจรจรัสศรี (สิ้นพระชนม์ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์)
๓. สมเด็จพระเจ้าฟ้า มาลินีนภดารา กรมขุนศรีสัชนาลัยสุรกัญญา (สมเด็จพระหญิงกลาง)
๔. สมเด็จพระเจ้าฟ้า นิภานภดล กรมขุนอุทองเขตขัตติยนารี (สมเด็จพระหญิงน้อย)

ในสำนักของพระวิมาดาเธอ ยังมีอีกบุคคลหนึ่งที่เราควรจะต้องกล่าวถึง เพราะว่าท่านผู้นี้เป็นผู้ให้กำเนิดตำรับอาหารอร่อย เลื่องชื่ออีกอย่างหนึ่ง คือ "น้ำพริกปลาร้า" ท่านผู้นี้ก็คือ เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ เจ้าจอมคนสุดท้ายในสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั่นเอง

เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ เป็นหลานของพระวิมาดาเธอ ถึงแม้เมื่อถวายตัวเป็นเจ้าจอมแล้ว ยังคงอยู่ในสำนักของพระวิมาดาเธอตนเอง สำหรับน้ำพริกปลาร้า มีต้นกำเนิดมาจากสมัยที่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงประทับอยู่ที่พระราชวังสวนกุหลาบ ซึ่งในสมัยนั้นเป็นที่ประทับพักผ่อนพระอิริยาบถของสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงและพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายในทั้งมวล มีคลองหลายสายและเจ้านายฝ่ายในก็ทรงนิยมประทับเรือเล็กพายไปมาหากัน วันหนึ่ง สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้านิภานภดล จะเสด็จไปเที่ยวแบบที่เรียกว่า "ชกนิก" ทางเรือ คุณจอมสดับมีหน้าที่ตามเสด็จด้วย แต่ว่าการเสด็จเป็นไปโดยกะทันหันไม่มีใครได้ทันตระเตรียมพระกระยาหารไว้ถวายล่วงหน้า คุณจอมสดับจึงวิ่งเข้าไปดูในครัว เห็นของที่พนักงานห้องเครื่องตระเตรียมไว้ จึงกดข้าวใส่จาน แล้วหยิบหมูหวาน น้ำพริกกะปิที่เขาตำไว้แล้ว ผักจิ้มไข่เค็มที่เลือกแต่ไข่แดง และกระเทียมดองใส่ลงไปในข้าว แล้วรีบลงเรือเอาไปถวายสมเด็จพระที่นั่งน้อย เมื่อสมเด็จพระที่นั่งน้อย

แล้วจึงชมว่าอร่อยมาก น้ำพริกตำรับนี้จึงถูกเรียกว่า น้ำพริกปลาร้า ตั้งแต่นั้นมา

อีกท่านหนึ่ง ที่เราต้องบันทึกไว้ว่าทรงเป็นเอตทัคคะทางการทำอาหารตั้งแต่สมัยสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ไม่ว่าจะทรงประกอบอาหารอะไรก็อร่อยไปหมด จนกระทั่งสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ถึงกับออกพระโอษฐ์ว่า "ฉันอยากเลียมือเธอ" ท่านผู้นั้นคือ มจ.หญิงจงจิตรถนอม พระธิดาองค์โตของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาอดิศัยราชานุภาพนั่นเอง

ท่านหญิงจงจิตรถนอม ทรงถวายตัวเป็นข้าหลวงในสมเด็จพระเจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตน์ กรมหลวงศรีรัตนโกสินทร์ พระธิดาในสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงที่ประสูติแต่พระนางเจ้าสุชุมาลมารศรี พระราชเทวี มีหลายครั้งที่ท่านหญิงจง ได้ประกอบพระกระยาหารถวายสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง และทรงได้รับคำชมอยู่เนืองๆ โดยเฉพาะเมื่อครั้งที่สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงประชวร ทรงมีพระอาการเบื่ออาหาร ไม่ว่าจะใครจะปรุงอะไรมาถวายก็เสวยไม่ลง จนท่านหญิงจงจิตรถนอม ได้ปรุงกะปิปลาร้าถวายให้เสวย สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงถึงกับทรงชมเชยเป็นอันมาก รับสั่งว่า อาหารที่ท่านหญิงปรุงถวายนั้นช่วยต่ออายุให้ท่าน และเห็นจะเป็นด้วยอานิสงส์นี้อย่างหนึ่ง มจ.หญิงจงจิตรถนอม จึงทรงมีพระชนมายุยืนยาวมาจนพระชนมได้ ๙๒ พรรษา จึงสิ้นพระชนม์

ยังมีเจ้านายที่ทรงเชี่ยวชาญการปรุงอาหารอีกองค์หนึ่ง ที่มีชื่อมาจนทุกวันนี้ นั่นคือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเยาวภาพงษ์สนิท พระธิดาในสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ประสูติแต่เจ้าจอม หม่อมราชวงศ์เนื่อง สนิทวงศ์ ภายหลังเมื่อเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์เนื่อง ถึงแก่อนิจกรรมหลังประสูติพระเจ้ายุกยาเธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้พระราชทานพระองค์เจ้าเยาวภาพงษ์สนิท และพระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ ไว้ในพระอภิบาลของสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี (พระยศในขณะนั้น) สมเด็จพระที่นั่งน้อย

ดูพระเจ้าลูกเธอสององค์นี้ด้วยความรักเสมือนหนึ่งเป็นโอรสธิดาที่ประสูติจากพระองค์เอง เสด็จพระองค์เยาวภาานั้น ทรงสืบสายมาจากสกุลสนิทวงศ์ ซึ่งพระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ ซึ่งเป็นท่านตาของพระองค์นั้น ทรงเป็นแพทย์แผนไทยที่เชี่ยวชาญยิ่ง ดังนั้นตำรับอาหารของเสด็จพระองค์เยาวภา จึงเน้นที่ส่วนประกอบอาหารที่ช่วยบำรุงรักษาร่างกาย มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ตามตำรับแพทย์แผนโบราณ ตำรับอาหารของเสด็จพระองค์เยาวภา ยังคงตกทอดมาถึงทุกวันนี้ เรียกว่า ตำรับอาหาร "ตำรับสายเยาวภา" พิมพ์ออกเผยแพร่โดย สายปัญญาสมาคม เมื่อปี ๒๕๒๓

Because of Hunger While Away from Home

When people are away from home, they sometimes are yearning for their national foods. King Chulalongkorn also had the same feeling during the second visit to Europe in 1907. Let's find out what are his favorite foods.

อาหาร

สนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเป็นพิเศษมาตั้งแต่เรียนมัธยม โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ไทยช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นถึงปลายรัชกาลที่ ๕ ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมที่น่าสนใจ

